ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: . . ф. 12 или 30 дин.
на по године: . ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или $7^1/_2$ дин.
ОГЛАСИ

Поједини бројеви стају 10 нов.

рачунају се 6 нов. од реда ситних слова.
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом

Претплата и огласи шаљу се на администрацију, а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. А. Пајевића, у дунавској улици.

Рукописи се не враћају.

Број 73. У Новом Саду, у суботу 25. јуна (7. јула) 1894. Год. X.

Позив на претплату.

Крајем овога месеца истиче претплата свима оним нашим претплатницима, који су се на прву половину године или на другу четврт, односно до краја јуна о. г. на наш лист претплатили.

Позивајући своје досадање претплатнике, а и осталу српску публику на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо се као и до сада, тако и од сада трудити, да наш лист, колико год скромне околности наше малене читалачке публике то допуштају, одржимо на висини савременог новинарства. А родољубива цел, ради које је „Браник“ покренут — јамчи за родољубивост и самосталност политичног правца овога листа.

Но скоро да је излишна свака реч у препоруку овога листа с наше стране. Српска читалачка публика прихватила је овај лист својски, па се сваким даном све више шири.

Цена је „Бранику“ као и до сада:
На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године 3 фор. или $7^1/_2$ дин.

А може се претплатити и месечно Месечно стаје „Браник“ 1 фор. или $2^1/_2$ динара.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 18. (30.) јуна 1894. г.

Издаватељство и уредништво „Браника“.

ПОЛОЖАЈ У ФРАНЦУСКОЈ.

Француска је преболела ударе, које јој је задао убица Карнотов. Изабран је нов председник републике, састављена је нова влада, и јуче је изабран председник народне скупштине. Сва места су попуњена. Нема више празнине, која је наступила после смрти пређашњег председника републике. „Умро краљ, живео краљ!“ — позната је стара изрека француска, која се употребљавала, кад се год мењао владар. Она је и овом приликом имала важности. Умро председник републике, и државна машина није застала. Француска живи и напредује.

Али Французи су у овој народној несрећи показали велику трезвеност. Кад је умро начелник земље, управа није ни осетила. Није било никаквих нереда, јер је министарство одма издало нужне наредбе, да се конац не прекине, и те су наредбе извршене.

Тако исто при избору председника, француски дух показао је своју јачину. Још је Тјер казао: „Република у Француској може бити само умерена, или је неће бити.“ Кад би у републици крајњи елементи доспели на управу, нема сумње, да се република не би дуго одржала. Друштво би се тргло од тих нових усрећитеља и потражило би заштите у каквом монархистичном претенденту. Они јаки слојеви у Францускоме народу, који раде и стварају, који подижу народно богатство, ти по својој природи нису за експериментисање. Они желе, да се република одржи, али и то хоће, да је она у јаким и сигурним рукама. Народна скупштина при избору председника републике имала је ово на уму. За председника изабран је Казимир Перије. То је човек материјално независан, државник који има духа, енергије и самосталног погледа. А уз то је човек од срца. Кад је оно народна скупштина донела закључак, да се из земље протерају орлеански принчеви, Перије је показао, да је човек, који има срца. Његов отац био је министар под краљем Луј Филипом, а Казимир Перије био је републиканац. Шта да ради Казимир? Он је положио мандат, пре него што се тај предлог о проговству расправљао. „Да гласам за предлог, то ми не допуштају моји осећаји, јер су моји предци стојали у служби те династије; да гласам против предлога, то не могу, јер ми не допушта моја републиканска савест“ Овом приликом показао је Перије редак политички такт, и ту се тек види, колико је пок. Булапжер био обичан „штребер“. Он је баш био предложио, да се протерају орлеански принчеви, ма да је једном од тих принчева, војводи Омалском имао да захвали, што је правио каријеру.

Перије се није отимао за председничку столицу, али кад је изабран, он је сматрао, да му је *дужност* примити се тог места и свим силама порадити, да Француска и даље напредује. Значајан је и савет његове старе матере: „Синко, прими се избора, и ако је тај нови положај твој скопчан с опасностима. Један Перије, кад га зову, мора се примити дужности према отаџбини, и ако је она с опасностима скопчана.“ Француска република треба оваког председника, који ће мудро и савесно управљати у земљи.

Уплив новога председника републике осетиће се и у унутарњој, и у спољашњој политици земље. Стара је заблуда, да монарси или председници републике треба да су без сваког утицаја, да они треба с висине само да посматрају, па да се понашају према струјама парламента. Они не треба да се мешају у партајску борбу, али не смеју бити нека ваздушна створења. Њихова рука треба да се у држави осети. А такав енергичан управитељ земље са цело ће бити Перије.

То се видело већ при избору нове владе. Дипи је у овај мах најзгоднија политична особа; али била је једна јака струја, која је против њега радила. Дипи је био и конкурент Перијев при избору. Но то све није сметало Перијеу, да учини оно, што му интерес земље налаже. Он је знао, да је у овај мах Дипи на површини, да је то државник способан за владу, и он је њему предао крму.

Народна скупштина показала је опет своју мудрост, кад је бирала председника народне скупштине. Изабран је Бирдо, који је у овај мах после Перија и Дипа најугледнија политичка личност.

Према томе можемо знати, каква ће у будућности бити француска политика. Република ће умерено и трезвено напредовати установе ће се утврђивати, али ће се чувати од сваког преухитреног корака.

Њена спољашња политика кретаће се у староме правцу. Неговаће се старе пријатељске свезе, али ће се чувати европски мир. То може Француска с достојанством да ради, јер је у овој политичкој несрећи цео свет похитао, да покаже своје поштовање великом и племенитом француском народу. Међу првима је био немачки цар Вилхелм, који је не само изјавио своје саучешће францускоме народу и послао венац, него је на дан сахране Карнотове ослободио два француска официра, који су били у немачком затвору.

Француска је показала последњих дана, колико је душевно јака и силна.

Краљ Александар у Цариграду.

Краљ Александар бави се у Цариграду. Он је тамо отпутовао с великом свитом. Г. Пера Тодоровић такођер се налази у Цариграду, и оданде шаље извештаје своме листу. У првом извештају говори о дочеку краља Александра. Но ми ћемо отпочети тамо, где се описује дочек код султана.

Тај извештај гласи:

„Пред дворцем је краља дочекала упарађена војска и одала му војничке почасти. Музика је свирала краљеву химну. За тим је краљ ушао у дворску авлију.

На дворским степеницама, које су далеко напред у авлији, дочекао је краља Њ. В. Султан и одвео га унутра. Сви дворски великодостојници стојали су упарађени у дворани.

Њина Величанства краљ и султан прилично су се дуго разговарали у једном побочном салону, а за тим су настала представљања. Турски великодостојници били су упарађени у једном реду, а пратња краљева и чиновници овдашњег посланства у другом. Краљ представи своју свиту султану, а султан њему своје дворјане, међу којима су биле све угледније личности царства, које се овде налазе, као: Гази-Осман-паша, Фуад-паша, Дервиш-паша (онај с којим смо се 1876. носили по Јавору) Шакир-паша, дворски маршали, Махмуд Дамад-паша, султанов зет и први аџутант и многи други.

После ових представака Њег. Вел. султан испратио је краља до степеница, одакле се Њ. В. краљ одвезао, кроз парк султанов, у дворац одређен за становање високога госта и његове свите, а пратио га је велики везир и сва свита краљевска.

Дворац, одређен за становање краљево, онај је исти, где је био причекан и немачки цар. То је чудесна једна грађевина, подигнута у самом парку Илдиз-конака, а градио ју је садашњи султан. Зграда је по нашем рачунању на два спрата и има око десетак салона и око 50 соба. Зграда је сва од дрвета, али је дивно изведена. Нарочито је унутрашњи намештај величанствен и богат. Одатле је и изглед диван. Ту је ето смештен краљ са својом свитом, и овај се дворац зове Чалиђоск.

На пола сахата, пошто се ту краљ сместио, дошао је Њ. В. султан да врати краљу посету. Бавио се ту око пола сахата, а за тим га је Њег. Вел. краљ испратило до степена у авлији.

Пред сами долазак султанов дошао је у краљев конак Мунир-паша велики церемонијалмајстор, и донео је одличја, која је султан изволео подарити Њ. В. краљу и његовој свити.

Њ. В. краљ одликован је највећим орденом у царству, који је установио овај султан као орден куће Османове, и који је још врло

ЛИСТАК

Фиоренца.

(Путописна црта).

Неколико речи бар морам рећи о путу довде, јер места поред којих смо пролазили, ако и имају данас само историјског значаја, изискују баш зато да се која о њима рекне.

Како завидим Гетеу на његову путу, на коме је могао „онако на тенани“, као што наши кажу, видети и разгледати сва ова места. Ми пак јуримо на железници брзо, и тек што смо једно место уочили, већ се од њега и удаљујемо.

Од Местре овамо возили смо се опет оном широком равницом, које смо северни део пре неколико дана пропутовали; па премда је још рано с пролећа било, кад су наша поља једва преорана и земља још са свим гола, то је овде благо сунце измамило по пољанама зеленило: усеви су већ одавно исклијали, а дрвеће се оденуло младим лишћем. Десно тамо према северу — нестајало је снегом покривених врхова тамних планина — изгубили су се у северној магли. Према нама пружило се ониже хумље, на које су се надовезивали пљоснати зелени брежуљци а најзад равница. — Сада нам се указа на истој страни у даљини повеће место са неколико торњева, — Arqua у коме је Петрарка (Petrarca) свој живот докончао.

Ова лепа плодна равница с оним умереним бреговима, што су се вукли тамо према северу, па онда оно неколико белих торњева, чисто ме подсећаше на Срем; из далека учини ми се као да видим Руму а не Arqna. — Али кад човек ближе дође, види одмах разлику: нема ту оних наших ниских, рогозом покривених кућа од набоја, ту су куће већином на један спрат и од камена озидане, а покривене црепом, а не као код нас већином трском или шиндром. Сва та мирна и зелена поља испреплетана су од камена грађеним друмовима, по којима видите људе тамо амо иђа; ретко се ту као код нас на колима возе до њиве, на којој не ћете видети људе у белим гаћама и кошуљама, опанкама и црвеним обојцима, јер су сви сељани у овом делу Италије мање више обучени по варошки.

Ја сам се наслонио на отворен прозор и гледао предео, над којим се спустило пролетње сунце, гледао сам села и замке, што су ту међу зеленим пољима разастрти лежали и који су, као што су се брзо указивали, тако исто брзо и нестајали. О како лепа и пријатна то беше околина према оној грдној гомили тавних и високих кућа замотана у магли и диму велеградском у коме сам зиму провео! Каквом сам слашћу увлачио овај чисти свежи ваздух благог поднебља талијанског!

Мој сапутник Др. Н., с којим сам цео овај пут кроз Италију пропутовао, навукао своју путничку капу на очи, на коленима раширио карту Италије а у руке Бедекера па се сасвим у њега и у мапу задубио, те ће после дугог ћутања рећи:

„Мора да смо близу Фераре по. . .“ но речи му изчезну у лупи, која је сад настала, јер је воз у томе баш прелазио преко дугачког моста, што води преко реке Поа, на чијој су обали уздигнути велики насипи због поплаве. После неколико минута указа нам се с леве стране велика гомила кућа са ниским црвенкастим крововима од ћерамиде, а око тих кућа уздигао се повисок зид опасан шанчевима. Доиста то је била Ферара, она иста у којој је папа Евђеније IV. год. 1428. држао сабор, на који су дошли и посланици цариградског патријарха, и на коме се радило о сједињењу западне цркве с источном — али без успеха.

У подне смо стигли у Болоњу и с поштовањем сетили смо се старих глосатора, тих препородилаца римског права, та и ја и мој сапутник смо „јуристе“! — Како је то у средњем веку морало овде бити, кад су из свију крајева Европе ђаци овамо долазили, да се жељани науке, сити напоје њоме на томе светском врелу?!

Али унутра у Болоњу улазили нисмо, премда смо наумили, да то учинимо. Задовољили смо се посматрањем с поља, та и онако данас није она више оно што је била.

Ту смо ручали; и већ смо сели у железничка кола да се кренемо даље, све је било у реду, а и кондуктер је већ дошао да прегледа билете. Кад их је прегледао, рече нешто на талијански, па оде. Видео сам, да му нешто није право; и не потраја дуго, а око кола, у којима смо седели искупи се неколико слугу железничких, међу њима беше наш кондуктер и један железнички чиновник у униформи. Био је мален, али добро храњен човек, црвена лица и великих црних бркова. Сад се ова двојица брзим корацима упуте к нама, чиновник скочи на врата у кола те стаде нешто говорити, но тако брзо, да му поред све пажње ни речце разумео нисам.

„Je vous ne conprends pas monsieur, s' il vous plait en peu plus leutmeut“ одговорим му ја. Но он, у место лакше поче на ново, и те још брже говорити, а при том му се лице све зајари.

Сад сам ипак нешто разумео, од прилике да платимо и да узмемо нове билете. Устанем с места, стадох пред њега и рекнем му опет на француски, да ми не ћемо купити нове билете, пошто наше вреде за све возове, бити ће какова забуна мислио сам.

Али то он опет није разумео, још више је сад поцрвенео, и искао је од нас да изађемо из кола, чему смо се ми најодлучније противили. Свет се све више и више око врата наших кола скупљао, а ја сам гледао да уочим којег од оних слугу, који су нам унели ствари у кола, јер су знали сасвим добро француски, Чиновник је дошао у ватру, сав се запурио, стао је рукама млатити и нешто говорити... кад у исти мах дође неки млад човек и понуди се на француски, да ће нам ствар протумачити. По изгледу и понашању био је трговачки путник. Ја ту понуду примим одмах са захвалношћу и ствар се брзо разјасни: ми смо имали карте од Соок-а (Кук), које вреде додуше

редак. То је Нишани Имтијазе I. степена у бриљантима. Ђен. Здравковић добио је Османлију I. реда; г. Мишковић мецедију I. реда. Г.Г. Ћирић, Рашић, Милићевић, Константиновић мецедију II. реда. Г. Нешић, Др. Ђ. Јовановић, Вељковић мецедију III. реда и г. Васић османлију IV. реда.

Пошто се после подне подуже одморио, краљ се извезао на колима у парк, и праћен великодостојницима својим и султанским, који се бејаху сместили још на троја кола, обишли су цео простране и изванредни парк султанов.

У вече у 8 час. био је у царском двору велики гала ручак, на коме је присуствовало око 150 особа. Краљ је дошао у пратњи своје свите и особља овдашњег срп. посланства, а цар га је опет љубазно дочекао на степеницама. Ту су сад чекали и сви страни амбасадори и посланици с првим драгоманима посланства, и сви турски министри и многи други великаши. Једини је изостао француски представник, који због познатог жалосног догађаја у Француској није могао узимати учешћа у овој свечаности. Њ. В. султан представио је краља страним представницима и краљ је са сваким проговорио по неколико благонаклоних речи. —

За тим се приступило вечери. Биле су две трпезе: царска и маршалска. За царском трпезом били су цар, краљ, амбасадори и турски министри. За маршалском трпезом били су: српско посланство, царски ађутанти, први драгомани амбасада и други великаши дворски. Трпезе су биле у истом реду и на близу једна другој — раздвајале су их само једна отворена врата. Посуђе је било све од сребра само је сладолед послужен у златном посуђу.*) Осветљење трпезарије и даљих просторија у двору било је величанствено. Није употребљен ни гас ни електрицитет, већ свећа у великим стакленим звонима (фоноси) с многобројним полелеима, који су сијали као сунце.

(Знајући да наше читаоце може интересовати и то, да виде шта се једе за царском трпезом — ми ћемо у идућем писму послати цео јеловник овога свечаног ручка).

За столом се остало око један сахат, а за тим се прешло у салон за пушење, где је краљ држао серкл и са сваким послаником говорио по двајестак минута. Понајдуже се задржао с руским представником г. Нелидовим и с инглеским Сер-Каром.

Све своје сабеседнике краљ је просто пленио својом љубазношћу, својим широким познавањем многоструких прилика у разним земљама, својим зрелим суђењем, својим тактом и својим дубоким искуством, које не стоји ни у каквој сразмери с његовом младошћу. Сви су управо зачуђени физичком и умном развијеношћу младога српског владаоца, јер гледајући га и слушајући га чисто не могу да верују да је то младић, који нема још ни 18 пуних година.

И Њ. В. султан почаствовао је својим разговором све особе из пратње краљеве; свакоме је рекао по какву љубазну реч. Др. Ђ. Јовановићу казао је, да му може честитати као лекару краљевом, видећи краља овако младачка, бујна и здрава.

Целом својом појавом краљ је учинио на Њ. В. султана дубок, ванредан утисак, што се могло целога дана видети на лицу и целом држању великог цара отоманског. Још при првом сретању, на лицу султановом појавила се нека ведра радост, дубоко задовољство и радосна узбуђеност, и ово, иначе увек тако озбиљно лице, данас је цео дан остало некако насмејано и просијано радошћу. Поред младога, српског краља, у најлепшем цвету, у пуној снази младићска развоја, који сваким даном све више напредује осетио се и сам султан чисто подмлађен и освежен. Лепа младост краљева чисто је задахнула и Њ. В. султана.

Око по ноћи краљ се повукао у свој дворац праћен својом свитом. Знајући, да краљ неће одмах лећи, Њ. В. султан био је толико пажљив те му је послао под прозоре своју музику, која је на лепој ведрој и јасној источној ноћи дуго извијала слатке звуке заносних, чаробних мелодија, које је само исток могао створити, вечито ведар и вечито сунцем обасјан.

ДРУГИ ДАН.

Описао сам вам како је Њ. В. краљ провео први дан у Цариграду. Да допуним по нешто, што је изостало за тај дан, па да вам онда испричам шта је било другога дана.

Обећао сам да ћу вам послати јеловник са свечаног ручка, који је даван првога дана, те да наши читаоци и то виде шта се једе за царском трпезом. Ево, дакле, тога јеловника. Штампан је златним словима на крутој хартији, на француском и турском језику. На врху је царска тура, а доле гласи:

Diner du 23. Zilhidje 1311 et du 15/27 Juni 1894.	Ручак 23 Зилхиџе 1311 15/27 Јуна 1894.
Potage Windsor,	Суп Виндсор,
Petits pates et Beureks,	Колачи и бурек,
Bar à la Hollandaise,	Риба,
Noix de veaux à la printaniere,	Телећи режањ са зачином,
Escalope de volaille à l' écarlate,	Бело месо од пилежи,
Fois gras en bell-vue,	Џигерица од гојених гусака,
Asperges en branches,	Шпаргле,
Punch,	Пунч,
Dindonneaux rôtis,	Печени ћурићи,
Pilaw,	Пилав,
Gateau Mazarin,	Колачи,
Bavaroise aux fraises,	Јагоде с кремом,
Glaces.	Сладолед.

Наравно, сваки прави Шумадинац одмах ће рећи да би волео какав добар ђувеч или сарму, но све ово, али је други укус у Шумадији, а други у Цариграду.

Многи наши читаоци јамачно ће се упитати: а да ли је било вина, кад се већ зна да Турци по закону своме вино не пију. Било, богме, те још каква вина, јер и ако га Турци не пију, служено је зарад хришћанских гостију, код којих ручак без вина не би значио никакву част.

Још да додам то, да је краљ још одмах првога дана добио од султана леп и скупоцен прибор за пушење, па сам вам казао све, што се имало рећи о првом дану краљева бављења у Цариграду. Тај се прибор састоји из ових ствари: дувањара, пепеоница, дулац, (муштикла) и кутија за жижице. Све је од сувога злата а искићено бриљантима. Но како наш младићи краљ још не пуши, ово ће му остати као мила успомена за доцнија времена, кад једном, по реду, и он пропуши.

За време краљева бављења у Цариграду, придати су му као почасно особље Њ. Екселенција Рејиф паша; као ађутанти ђенерал дивизије Ахмед-Али-паша, султанов ордонанс; пуковник Кенеан бај, капетан Мизафер бај и Хаки бај, преводилац у царскоме двору и члан међународне санитарне комисије. Наредници дворски код Њ. В. султана Ахмед-ефендија, Мустафа-ефендија Арифи ефендија, Мустафа-ефендија (други) и Хасан-ефендија такође су придати уза свиту краљеву.

* * *

Други дан — четвртак — проведен је овако. Пре подне Њ. В. краљ мало је ходао у околини свога дворца и свршавао нека своја приватна посла код куће. После подне, после једног сахата, кренуо се у стару Византију или тако звани Ески-Серај (Стари дворац) да прегледа царску ризницу и богати царски музеј.

На овом излету пратили су краља особље овдашњег срп. посланства, краљева српска пратња и придато почасно турско особље. Извезли су се на колима. Краљ је био у црном грађанском оделу с цилиндром на глави. Поред Њега у колима био је стари Рејиф паша а према њему ђенерал Ахмет Али паша. Царски ордонанси, придати краљу, пратили су кола на коњима.

Њ. В. прво је посетило царску ризницу, у којој се чувају многе старинске драгоцености.

Царска ризница (хазне) састоји се из три упоредне одаје, које нису најбоље осветљене. Драгоцености су по великим, стакленим ормана, који су или узидани у дувар, или стоје размештени по соби, а има много ствари, које стоје и сасвим отворене, без икаквих ормана.

Ту лежи неизмерно богаство, пред којим се човек с дивљењем зауставља. Ствари нису систематски поређане, али ипак се могу лепо прегледати.

Прво пада у очи диван персиски престо, начињен од самога сувог злата и сав покривен рубинима, бисером и смарагдом, који су, на форму мозаика, у злату утиснути. Овај престо освојио је 1514 год. султан Селим I. од персијског шаха Исмаила. Даље се ређа многобројно драгоцено старинско оружје, сабље, пушке, буздовани, коњске опреме, шлемови, челенке, вазе, свакојако посуђе, скупоцена одела и златне тканине, а све је то претрпано златом, бриљантима дијамантима, смарагдима, рубинима, бисером и другим драгим камењем. Ту има један златан крчаг, који је сав покривен крупним четвртастим дијамантима, ту има аша извезених златом и окићених хиљадама зрна бисерних, крупних као пасуљ; ту има златних умиваоника и с поља и изнутра покривених самим дијамантима; ту су сабље са златним корицама, покривеним драгим камењем, а код сечива само је оштрица го челик, а од пола ширине горе телућу све је обливено златом и искићено крупним бриљантима и смарагдима; ту су златне челенке поднизане бисером и искићене дијамантима крупним као голубије јаје; ту су чанци пуни бисера, смарагда и рубина, онако као кад би ви заватили чинију кукуруза; ту има сервиса за каву, од којих један кошта по милијун динара; ту има султанских плаштова и огртача, које је тешко држати од силнога злата и драгог камења што на њим трепти. . .

Али ко да побројн шта све има и какво огромно богатство лежи у турској царској ризници. То би требало месецима разгледати и читаве књиге писати, па тек да се све побројн. Напоменућемо само толико, да се ту налази још и оригинално одело и војничка опрема 25 турских султана, од Мухамеда II, освајача Цариграда, па до Махмуда II, или од 1331. па до 1839 г. Ово је одело навучено на дрвене фигуре, направљене у облику човека: Глава нема, но их замењују огромни турбани, намештени на рамена. На сваком турбану виј се по челенка, све од злата и драга камења; свака фигура носи за појасом мач, просто сливен у злато и драго камење. Израда овога оружја право је вештачко дело. Код једнога од ових мачева цела ручица (држак), састоји се из једног јединог смарагда.

У царској ризници налазе се и неке старинске драгоцености и светиње, које су заостале још од византијских царева. Између осталога ту се налази и рука Св. Јована Крститеља, сва опточена у злато, и покривена грчким натписима, али то се не показује странцима.

Тако исто не показују се ни светиње пророка Мухамеда, што су одмах ту у једној одаји до царске ризнице Ширкаји-шериф одаси. — Дворана светог одела. Ту је огртач пророков (ширкаји-шериф), који султан једном у години посећује и љуби. Даље ту је пророкова застава Санџак и шериф, његов штап, сабља и стрела, као и сабље тројице првих калифа.

Богатство царских ризница отоманских неизмерно је, и само је још велика света Русија, која се у томе може с Турском мерити.

Из царске ризнице краљ је прешао и разгледао музеј, где се налазе многе драгоцене и важне старине, а одатле су отишли у тако звани Басдад-Кијоск, дивну скупоцену и врло укусно израђену зграду, одакле је дивотан изглед на Босфор, Мраморно море, Златан рог, Галату и Перу.

Ту су Њ. В. краљ и свита му били по турском обичају послужени чајем, кавом, воћем и чибуцима, а одатле вратили су се преко Нишан-Таша и Пере натраг у краљев стан. Уз пут свет је гомилама трчао да види краља.

У вече била је у дворском позоришту опера, где певају талијански вештаци. Између актова свирала је турска дворска музика искључно турске комаде, а кор дворских певача, састављен од саме деце, певао је турске песме.

Њ. В. султан дочекао је краља на вратима и одвео га у позоришну салу. Забава је трајала до пола ноћи. Време је дивно.

*) Да напоменемо овом приликом један случај. Султан има посуђа за 150—200 особа све од масивног сувог злата. Има један празник у години кад султан из Илдиз-конака, где обично живи, прелази у Стамбол, стару варош — и у старом дворцу султана турских проводи 2—3 дана. Том приликом тамо се преноси цела царска кујна, па и то златно посуђе. Кад су се пре две године тако враћали из старога дворца кујнски прибор султански био је натоварен на једну од мањих парних лађица што плове Босфором, а зову се по француски „Муш" (mouche-мушица). Ова лађица непажњом некако удари о други брод и разбије се. Ту се утопило 3—4 човека, и том је приликом пропао велики део тога чувеног златног посуђа царског.

Нови Сад, 24. јуна 1894.

— **Преметачина у кући румунског свештеника Григорија Попеску у Сучиул-де-јос.** „Трибуна" у своме 124. броју од 16. (28. јуна, доноси о почашћењу жандарма, према румунском свештенику Григорију Попеску из Сучиул-де-јос-а (Солночко-добочка жупанија) сљедеће:

20. јуна т. г. дошао је у споменуту општину жандарски подофицир Јанка Чики Антал са још своја три друга, у стан свештеников и изјавио му је, да су они дошли да одрже код њега преметачину. На питање Попеска, да ли имају они од компетентне власти писмен налог за то,

---

за све возове, али ово је био diretissimo (као код нас експрес) а не accelerato (обичан брзи воз), те смо морали нешто доплатити.

„Quanti e' la differenca" запитам чиновника.

„D' odeci e sessanta" одговори тако брзо да сам једва разумео. Извадим новце те му их дадем а он ми уграби из руке и биљете и нестаде. Већ се је требао и влак кренути а чиновника с нашим биљетима, које су важиле управо до Напуља и натраг до Беча, још никако натраг и већ се побојах, да ћемо без њих отићи. Кад у последњем часу ево малог чиновника. Сав се запурио, тако се је журио, донео нам је биљете натраг и предао их је са великом грандецом и најљубазнијим осмехом на гојазном лицу: „Ecco signori".

Изустив ове речи скочи с кола доле и повиче из свег грла:

„Pronti" (готово), у истом маху крену се локомотива, и ми пођосмо даље смејући се ревности чиновника вреле крви. „Али да не бија оног „вијађатура" седели би лепо сад у Болоњи" рече Др. Н.

Од Болоње довде возили смо се кроз Апенине, крај веома занимљив. — Села и оравица је све више нестајало, наступише пусти кршни брегови, на обронку којих се овде онде виђала по која кућица од сивог камена грађена.

Пут нас је водио баш срцем старе Етрурије. Били смо сами у колима, те смо располагали простором по милој вољи, разастрли смо по седалима мапу старе Италије и тражили прошлост у садашњости. У стени изљубљен вијугао се високо над нама, а упоредо са железницом друм, који нам упаде у очи; била је то она позната via claudia, што је водила из Рима у Галију. С тугом сам гледао на тај сад пусти друм, тог сведока минулих времена и славе.

О колико славних и неумрлих мужева прошло је њиме, колико ли је римских војска ишло туда! А сад? Ни трага од њих, од њихове моћи и деловања! Други мали народи ходају по њихову гробљу.

Обојица смо ућутали, и сваки од нас тражио је да у својој машти представи себи некадање доба — па ма да више њега, ни старог поноситог Рима нема — то ипак сама успомена на његову величину и славу уздиже човека у овим крајевима над садашњости, и даје му видети бар бледу сенку тих времена. — — — —

Но за мало смо пустили машти дуга крила и гледали стару Етрурију, јер и нама се уједаред смрче пред очима — — — — железница је, наиме, пошла кроз бесконачне тунеле, из којих смо се једва после једног сата на светлост извукли.

Слика, коју сам пре помрчине видео учини ми се као да је била сан, а сад, сад тек да сам се пробудио из тог сна.

Предео се сав променуо.

Стотинама метара испод нас пукла је чисто недогледна плодна равница, обавијена у сумаглицу, што су је правиле косо на њу уперене зраке сунца; а тамо у великој даљини опет помолили су се врхови плаветних брегова, облацима сличних. Овај крај из далека је врло налик на онај што смо га јутрос пропутовали, и опет ме и нехотице подсети на наш питоми Срем, као да га с врха гргетешке шуме гледам. Ова убава равница и по њој разасута села и градови, па они брегови што се губе у даљини, чине утисак, који не би ни с чим боље могао испоредити.

Низ обронак брега јурила је железница све брже у долину и возила нас све то ближе том лепом крају, што смо га озго видели; но чим ми ближе, то се и слика опет стала мењати: што нам се из далека чинило као да су сремски шљивици, претвори се у маслинике шумице, а на ораницама у место жита затекосмо пиринач.

Вегетација је овде већ са свим јужна, наших дрвета овде нема, заменула су их друга бујнија и зеленија.

На левој страни указа се у широкој долини место Пистоја, позната због пораза Катилине; неколико миља далеко од Пистоје прохујала је железница и зауставила те тек у месту Прадо.

Стали смо тик нуз сам град, тако да смо дубоко унутра видети могли. Крај сваке скоро куће била је високим каменим зидом ограђена башта, по којој је порасло разнобојно велико цвеће, а над њим дизаху се бокораста дрвета с тамним зеленилом, у коме су се као смиље жутели лимуни.

Кренули смо се даље, а кроз тутањ железничких кола учини ми се, као да из далека чујем песму Миньоне:

„Kennst Du das Land, wo die Citronen blühen
„Im dunklen Laub die Goldorang glüh'n,
„Ein sanfter Wind vom blauen Himmel weht
„Die Myrthe still und hoch der Lorbeer steht?"

али не онако сетно и тужно као што је Миньон пева, него весело и радосно, као да хоће да каже: та ето твоја жеља је испуњена твоја жудња је задовољена; видиш ли да је то онај крај, који да видиш толико си чезнуо . . .

Од Прадо даље све саме баште и куће, башта прелази у башту, а између густог зеленила смокава и витих врхова тамних туја светле се боли зидови фиорентинских летњиковаца. Тамо на брегу упаде ми један од њих због своје величине и лепоте украса особито у очи — по Бедекеру и по положају што га заузима, уверио сам се, да је то некадањи дворац медицејски, у коме је даровити Козимо скупљао најбоље песнике и уметнике свога доба. Ова башта била ми је некако позната, сетио сам се Шилерове песме „Die Künstler im Mediceerhaim", коју сам некад, као ђак у реалци, учио на памет; та то је био тај „Künstlerheim" кога сам себи толико пута у машти представљао. Нехотице почео сам од радости рецитовати ту у пола заборављену песму — но нисам је могао свршити, јер међу тим стигли смо у Фиренцу . . . . .

Земун. М. Ст. М.

показао је један од жандарма на своју пушку, коју је у руци држао и рече оштрим гласом: „Ево, ту је налог!“... За тим почеше жандарми преметати све списе, који се тамо у соби налазили, па и саму књижницу не оставише на миру већ и ту разбацаше књиге, усљед чега их свештеник замоли, да буду мало обазривији; но у место да су му испунили молбу, спопаде га подофицир Јанка, ухвати га за браду и чупао га је за тим га баци на диван, и почео га грдити најгорим речима и рече: „Ја одавно желим, да ми један влашки поп у руке допадне, па сада га имам, да те...!“ За тим га помоћу још једног свог друга мете у ланце и сада наставише по ново преметачину, па и сама приватна писма не оставише на миру, међутим му је сваки час подофицир врх од бајонета на прса наслањао и мучио свештеник на нечувен начин, питајући га, од куда му новац те се могао претплатити на лист „Foia Poporului“ („Народни лист“)? Исто тако су преметали и писарницу, па и саму кујну но пису ничега сумњивога могли наћи. То је трајало преко два сахата и када је свештеник усљед претрпљених мука изнемогао, молио, да му даду чашу воде, ускратише му жандарми и то и повикаше; „нека пропадне лоповски поп!“ („had dögöljen meg a tolvaj póra!“) И сада се кренуше, заповедивши свештенику да напред иде; и пошто нису хтели његовој молби да се одазову, наиме: да узму једна од свештеникових кола а њега не приморавају, да он, који пати од костобоље, пешице мора ићи; одвукоше га у ланцима као што је био, пешице са собом у Сучиул-де-сус, пустивши да једна кола са свим празна пред њима иду. Путем поче киша падати, а свештеник замоли жандарме, да му даду његов кишобран, који је у колима био, но у место да су му молбу испунили, пљували су му у лице. Када су стигли у Сучиул-де-сус, одвукоше га у тамошњу жандармеријску касарну и попретише му, да ће с њиме то исто урадити што су урадили са злочинцем Мајкер Карлом. Њега су наиме, када су требали да га затворе, бајонетима пробуразили. После поседаше за вечеру, а свештеника посадише на шамлицу пред вратима у предсобљу, метнуше пред њега пљуваоницу и непрестано су га грдили, док на послетку није дошао Јован Олтеану, свештеник тамошњи. Овај је упозорио жандармеријског подофицира на последице таког ужасног поступања, усљед чега скидоше жандарми ланце са Попеска и пустише га на слободу.

Против тог варварског поступања жандара, учињена је пријава поджупану и код компетентног суда.

— **Аудијенција код министра Хијеронимија.** Услед горе наведеног случаја отишла је једна депутација, у којој су били: др. Јован Фаркаш, адвокат у Дешу, Дионисије Вајда, поседник у Алпарету и сам свештеник Григорије Попеску, министру Хијеронимију, коју је исти 23. јуна т. г. примио у аудијенцију. *Дионисије Вајда* почео је да саопштава разлог њиховог доласка; министар пак прекиде га, и окренувши се Попеску рече му, да он сам исприча догађај. — Сада саопшти *свештеник Попеску*, сасвим у кратко, своја страдања и када је довршио причање, рече министар: „Ја не верујем то, ви сте се свакако противили“. *Попеску*: „Ја се нисам противио“. **Министар**: „Ви сте за цело били у Клужу, када се водила парница због меморандума?“ *Попеску*: „Јесте, био сам“. *Министар*: „Али шта сте ви тражили тамо? Ко вас је послао тамо? Каква сте посла имали ви тамо? Зар сте ви морали тамо ићи? Ја ћу вам већ показати, да ви нећете више агитирати и нећу више трпити, да румунски свештеници и даље агитују и политику терају.“ Пошто је још министар споменуо, да, намерава да се обрати на епископе, те да ови забране свештеницима, мешање у политику и агитирање, узе реч *Вајда* и др. *Фаркаш*, који је нарочито истакао изузетно стање Ердеља, дотакао се у кратко оних тужби у меморандуму и побијао је ту тврдњу, као да румунски свештеници састављају револуционарне списе и исте растурују или иначе да агитују; на што је министар приметио; да је он већ обећао да ће изменути изборни закон. Пошто је још др. Фаркаш замолио, да се укине изузетно стање и нагласио, да је то узрок што је народ незадовољан а уједно и свештенство, које мора бити раздражено због ружног држања жандарма, одговорио је министар: „Ја не верујем то, али ја ћу ствар испитати и поступати најстрожије; ако су жандарми заиста таке ружне ствари чинили, ја ћу их строго казнити. Али ви треба да знате, ма ко кривац био, да ћу према свакоме неумољив бити“.

Ово ружно поступање жандарма, мађарски листови нису споменули ни једном јединoм речју.

— **Издајство владике Грујића.** Ми смо известили читаоце „Браника“, како је текла ствар с јадним владиком Грујићем. Међутим тај извештај имамо да допунимо, па и из тог ће се видети, да је тај несретник из далека, подмукло удешавао своје издајство Грујић је патријарха известио, да има обилазити дијецезу. Патријарх му одговори, да то не чини, јер би му се могло случити, да на путу не дозна, кад је гласање у горњој кући, него нека остане у свом двору, па нека чека позив у седницу; ово је за сад најважније. Владика ни после овога не послуша патријарха, него стане држати каноничке визитације и — *„задоцни воз“*.

Као што видимо владика Грујић намерно је учинио издајство. Тај би се владика ваљда и потурчио за масну награду!

Политички преглед.

— **Угарска.** У среду је отпочео и у Угарској парламентаран одмор. Пошто је горња кућа у уторак довршила свој рад изузевши три црквено политичка предлога, које ће решити по одобрењу владе на јесен, и пошто је изабрала чланове за делегације, одржала је заступничка кућа у среду још једну формалну седницу у којој су примљена извешћа горње куће и за тим се одгодила заседања до септембра. Догађаји, који се десили у горњој кући при избору чланова за делегације доказују, да клерикално-феудална група, мађарског високог племства, којој је вођа гроф Фердинанд Зичи хоће да настави своју опозицију против владе. С тога изгледа, да ће се и влада побринути и припремити за даље борбе у погледу нерешених црквено политичких предлога. Већ за 13. (25.) септембар о. г. сазвани су одбори горње куће, да се посаветују о тим предлозима, а почетком октобра ће читава кућа у целости о њима расправљати. Како ће на јесен испати ова борба, о томе се за сада не може знати још ништа.

— **Италија.** У Риму се држало, да ће Талијанска комора наскоро довршити свој рад и распустити се. Посланици су и опако уморени и бегају од врућине, тако, да их је у седници од прошле суботе било само њих четрдесет. Но на велико изненађење заступника народних“ Криспи хоће да предложи још и законски предлог о ванредним пуномоћима и желио би, да се и тај одобри. Та вест не може да се схвати као што треба. У седници од 2. јуна предложио је Криспи, да се наименује један одбор од 18 чланова, који би имао да се посаветује о свима могућим уштедама у државној управи. Избор тога одбора закључен је, и до новембра одгођен. Криспи се том приликом одрекао ванредних пуномоћи. С тога не могу да схвате, зашто он долази по ново на законски предлог, за који су сви држали, да је већ свршен. Једино разјашњење за то било би, да га је његов ванредан успех у финанцијској дебати навео на то, те се одлучио, да без суделовања коморе спроведе реформу управе.

— **Француска.** У уторак је прочитана у комори и у сенату посланица новог председника француске републике Казимира Перије-а. У комори је саслушано читање сасвим мирно и пажљиво, но одмах после читања дошло је до бурних сцена, које су социалисте проузроковале. Вељан је хтео, да предложи, да се одговори на посланицу, но грдна већина куће, која је поздравила и славила посланицу, није хтела то да допусти. Услед тога постаде вика и настаде једна од најбурнијих појава, које се икада у комори десиле. Странке нису хтеле да слушају говорнике противних странака. Министар председник Дупи, који није могао до речи да дође, отишао је са трибине. — У сенату је министар правде прочитао посланицу, која је са одобравањем примљена. Утисак саме посланице био је, како у комори тако и у сенату, изврстан. Једино што критишу неки онај део, где Казимимир Перије назива себе поглавицом. Они би већма волели да се назвао: шефом ексекутивле моћи. Веле, да је посланица пуна слободоумља и енергије. Република има председника, који зна, шта хоће и који ће доскочити онима који немир праве. Ако би социалисте и даље покушавале, да терају обструкцију, то ће Казимир Пери-је просто комору распустити. Но то се истина не може тако на мах извести. Прво се мора довршити летње заседање. Ако се на јесен буду опет тако бесплодне седнице понављале, ако се законодавном раду буде сметало бескрајним интерпелацијама, безразложним бурним сценама, тада ће, као што се говори, учинити Казимир Перије употребу од свога права, које му по уставу припада и упитаће земљу, да ли је она рада да своје послове и надаље даде водити на тај начин, — тако мисле политички кругови.

Председник републике Казимир Перије намерава, да заведе неке нове обичаје. Цивилан кабинет ће играти од сада већу улогу, него за време Карно-а. Једна од најважнијих новина, биће та, што ће председник званично заступљен бити у парламенту. До марта месеца 1873. год. било је дозвољено председнику да иде у парламенат и да на трибини говори. Но законом од 13. марта 1873. престало је то. Казимир Перије намерава од сада, да оба своја предстојника цивилног кабинета, редовно у обе комоморе шаље, а њихова ће задаћа бити, да извештавају председника о свему што се догађало буде.

— **Русија.** Руски министар финанција Вите отишао је у Мурмаз, да изучава економски положај тога предела, јер влада је дозволила, да се може подићи северна железница, која ће Мурман преко Архангелск-а спојати са Петроградом. На своме путовању задржао се министар Вите у Архангелском и држао је том приликом подужи говор управљен на варошке заступнике, који је и за иноземство од интереса. Вите је међу осталим рекао: „До сада је било управљено око владе на запад и југ. Но дошло је време, када је наш преузвишени владар, пошто је својом моћном истином и царском мирноћом немирне духове савладао и мир повратио, обратио своју пажњу, тако рећи заборављеном истоку и северу. Путовање пресветлог насљедника кроз Сибирију, које је скончано било са тешкоћама, узрок је те се подиже ова велика сибирска железничка пруга; и сада је цар наредио, да се север и Архангелск споје пругом са срцем Русије“.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 24. јуна 1894.

— **Конзисторија епархије бачке** држала је и понедељак своју седницу на којој је решено и узето на знање више предмета, међу осталима и следећи: Министарство подељује припомоћ свештеничкој удовици Јулиани Петровић. — Барон Етвеш извештава, да је наименован за министра просвете. — Конзисторија темишварска извештава, да је Ђорђе Јеврић парох сегедински, потврђен за проту арадског. — Избор Ђорђа Коњевића, за пароха молског потврђен је, а именовање другог пароха држаће се in suspenso. — Укорен је Емил Степанов, парох тителски, што је Карла Саса суперинтенданта дочекао у орнату и увео у цркву и олтар. — Свештеницима Младену Јосићу, Младену Јовановићу и Михајлу Стојановићу подарен је допуст. — Зарији Станковићу пароху новосадском, дозвољено је да се може у варош преселити. — Препоручена је свештенству књига „Назаренство.“ — Молбе двојице богослова ради veniae aetatis спроведене су министарству. — Осим тога донета су у двадесет брачних парница разна решења.

— **Административни одбор** епархије бачке држао је у уторак своју седницу. Том приликом препоручене су неке општине ради државне припомоћи. — Саборски одбор враћа утврђене прорачуне свију манастира — Поводом једног призива министарство одобрава, да се саборски трошкови и верозаконски прилог ексекутивним путем утерују. — Одобрени су уговори неких општина о купу земље а неким општинама одобрене су брисовне дозволе врху исплаћеног дуга. — Одобрено је општини фелдварској, да цркву своју генерално оправи. — Одобрен је избор трећине скупштинара у Вилову. — Неки су администратори парохија, који су само половину прихода уживали стављени у уживање свију прихода. — На основу решкрипта умољена је поджупанска власт, да дужнике црквених општина Кулпина и Силбаша ексеквира. — Одређена је организација црквене општине пивничке. — У црквеној општини пирошкој вођена је истрага. — Одобрен је избор Ђоке Крушедолца за скупштинара у Новом Саду. — Осим тога реферисано је 30—40 рачуна разне врсте.

— Јављају нам из **Срп. Неузине**: „На нашој овдашњој верозаконској основној школи обављени су завршни годишњи испити дана 12. (24.) о. м. т. ј. у недељу. Испитима је председавао месни парох и школ. управитељ Јован Петанек у присуству мес. школ. одбора и многобројног народа оба пола. Особиту похвалу заслужује гђца Драгиња Велић, родом из Вршца, као привремена учитељица, која није себи труда жалила, да децу савесно и ваљано поучи тако, да јој је испит најбољи испао Нека јој је овим путем изречена хвала на ревносном јој заузимању. Може се позитивно рећи, да ће иста гђца о Петрову дне бити једногласно за сталну учитељицу изабрана.

— **Географски излет.** Професор Драгутин Франић, који путује са неколико вишешколаца кр. вел. реалке у Осеку према дунавској Демир-капији, посетио је 20. јуна (2. јула) о. г. и нашу варош, где је посетио заједно са својим сапутницима г. епископа Германа Опачића, пречас. госп. Ј. Храниловића и друге познатије личности, те, прегледавши све знаменитости, заводе и цркве градске, ударио је преко Петроварадина у Карловце и Фрушку Гору.

— **Велика гимназија у Сарајеву.** На великој гимназији у Сарајеву било је течајем школске год. 1893/94 свега 338 ђака. По вери било је 188 источно православних, 85 римокатолика, 32 мухамеданца 31 јеврејa 2 остале вероисповести.

Новости са стране.

— **Употреба бицикла код овогодишњих јесењских маневра.** Ратно министарство издало је наредбу, да се код овогодишњих јесењских маневра имају употребити на бициклу извежбани војници и подчасници у резерви С тога се позивају сви они, војници и подчасници у резерви, који ће на овогодишњим јесењим маневрима учествовати, да код своје надлежне власти јаве, да ли су вољни да на маневрима врше службу на бициклу. Војници и подчасници у резерви, који се за ову службу својевољно пријаве, морају бити извежбани на бициклу и обвезати се, да ће за време јесењских маневра употребити своје бицикле без права на отштету.

— **Венци на одру Карно-а** На одар Карно-а положено је више од две хиљаде венаца, које су возили за време спровода на 38 кола, али овде нису урачунати венци, који се засебно носили. Држе, да ти венци коштају на 4 милиона франака. Обична цена била је од 2000 до 5000 франака, испод 1000 франака било је врло мало венаца, а венац руског цара коштао је 8000 ф, анака. Тај венац био је од скупоценог цвећа сплетен, а износио је у промеру 5 метара. Венац нашег цара и краља коштао је 4000 франака. Осим тога било је много других венаца који су у промеру износили 2—4½ метра.

— **Затварање изложбе у бечкој ротунди.** Изложба за отхрањивање народа и негу војске у Бечу. затворена је по програму своме у недељу. Изложба је за сво време била врло добро посећена, а то показује и чиста добит, која износи 114,777 фор. Од те суме одбијено је на трошкове око развитка 10,000 ф. Из извештаја се даље види, да су до суботе у вече, дакле у очи дана, када ће се изложба затворити, исту посетили 713.000 особа. Осим тога су преко 18.000 школске деце и преко 7000 војника дарежљивошћу племенитих људи изложбу бесплатно посетили и тамо угошћени били. На послетку је одбор закључио, да опуномоћи председништво изложбе, да од добитка 4000 фор. употреби на хуманитарне цељи. Сам пак чист приход од 100.000 ф. употребиће се на унапређење друштвених смерова.

— **Грозан двобој.** „Змијски двобој“ одржан је пре кратког времена у Британској Индији између једног капетана и поручника. Једна змија донета је у једну сасвим мрачну дворану и ту пуштена. На један сахат после тога ступи капетан с једне а његов противник с друге стране у дворану. Ниједан није могао видети змију у мраку. Сваки корак могао је и једног и другог смрти приближити. А исто тако и мирно чекање могло је бити смртоносно. Десет минута провели су оба противника у самртном страху, у дворани Наједаред зачула се вика. Поручника беше змија ујела, и у истом тренутку журио је капетан изласку, који је једва, пипајући, и готово од страха да полуди, нашао Одмах дођоше војници и официри у дворану, змију убију, а поручника, који је лежао у грчевима, покушали су да спасу. Али све беше узалуд. После неописаних мука умре поручник. Капетан пак, који је услед претрпљеног страха сасвим оседио, доћи ће пред ратни суд.

НОВИЈЕ.

БЕОГРАД, 23. јуна. У почаст турској пратњи, која ће краља Александра у Наш допратити, биће приређен свечан обед, то ће бити одговор на одличне почасти, које су краљу у царству султановом указане биле.

ПАРИЗ, 23. јуна. Француска комора изабрала је себи Бирдо-а за председника, који је добио 259 гласова. Против кандидат био је Брисон, који је добио 157 гласова

ПАРИЗ, 23. јуна. У министарском савету је Казимир Перије поводом тим што је изабран за председника и због народне светковине, која пада 2. (14) јула о. г. потписао декрет, којим ослобађа 374 особе, које се огрешиле о закон, за време штрајка.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника.“

ПРАГ, 24. јуна. Влада је забранила прославу, коју су хтели данас (у петак) као на дан спаљивања Јована Хуса у Прагу да приреде.

ЛОНДОН, 24. јуна Руска влада захтева од Јапана и Кине, да повуку неотложно своје чете из Кореје, а за тим, да гледају да се мирним начином измире.

РИМ, 24. јуна. У Риму а исто тако и по многим местима у унутрашњости позатваране су многе анархисте.

†

Тужним срцем и преголемим болом у души, јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима, да нам се наш добри и никад непрежаљени супруг, отац, свекар и деда

Петар Илић,

ноћу између 14-ог и 15-ог јуна, после кратког ал тешког боловања у својој 62 год. у вечност преселио. Земни остатци милог нам покојника опојани су по обреду срп. прав. цркве на Видов-дан у 4 сах. по подне.

Овом пак приликом част нам је захвалити се пречасном г. Лази Кићанском, г. Ивану М. Поповићу учитељу, који је над покојником говор држао; г. Милану Настићу учитељу, г. Ђоки Р. Стефановићу управитељу местних школа, — и напоследку хвала свима пријатељима и познаницима, који су нам изразили своје сажаљење, покојника до вечне му куће допратили, а нас у нашој великој тузи донекле ублажили.

Свима хвала и милом покојнику вечан спомен.

У *Сентомашу*, 22. јуна 1894.

Ожалошћени:

Милка, супруга. Милан, Никола, Јоца и Паја синови. Лепосава кћи. Софија снаха. Даница унука.

Трговина.

НОВИ САД, 24. јуна (6. јула) 1894. г. По извешћу са горњи житарски пијаца цене се рани у нечем поправиле и надати се, да ће се цене рани учврстити.

На нашу житарску пијацу довежено је данас због свеца доста ране, међу којом су већи део овогодишњег жита и јечма.

Ново жито и јечам по каквоћи је врло добра, само још да буде бољитка у ценама.

На данашњој житарској пијаци цене су рани сљедеће:

Шеница нова 6 ф. 50—60 н. најбоља каквоћа 6 ф. 70 н. Шеница стара 6 ф. 60—80 н. Кукуруз 4 ф. 70—90 н. Зоб 5 ф. 80—6 ф. Јечам овогодишњи 5 ф. 50—80 н. Јечам стари 5 ф. 60—90 н. Репица 8 ф. 10—20 н.

Појединци, којима је рана нужна и који испод мет. центе купују плаћају са 5—10 н. преко горе означене цене више.

Маст 51—52 ф. Сланина 51—52 ф. Сланина дебела од прљени свиња 52—54 ф. по 100 кила.

*

БУДИМПЕШТА, дана 23. јуна (5 јула) т. г. Званично извешће од 4. (VII) т. г. На данашњој пијаци продато је 13.000 м. ц. Шенице од које пада на иноземство 3000 м. ц. Зоби је преко 800 м. ц. продато.

Цене су рани:

Потиској шеници 78—80 к. т. 7 ф. 35—50 н. Бачкој 79 к. т. 7 ф. 37 н. Шеници из баније 75 к. т. 7 ф. 15 н. Влашкој 5 ф. 70—90 н.

Зоб 6 ф, 75—7 ф. 10 н.

Закључак вечерње берзе. Шеница за јесен 7 ф. 04 н. Шеница за пролеће г. 1895. 7 ф. 35—38 н. Раж за јесен 5 ф. 35—36 н. Кукуруз за јули-август 4 ф 98—99 н. Кукуруз за мај-јуни г. 1895. 5 ф. 08—10 н. Зоб за јесен 6 ф. 01—03 н Репица за август-септембар 9 ф. 90 н.

Одвоз рани лађом до Будимпеште. Дунавом: Од Панчева 24—25 н., од Н. Сада 21—23 н., од Бездана 17—18 н. *Тисом:* Од Сентеша 28—30 н., од Сегедина 25—26 н., од Секте 24—25 н., од Титела 22—23 н. *На Сави:* Од Митровице 32—33 н. *На Бегеју:* Од Темишвара 35—37 н., од Великог Бечкерека 25—26 н.

*

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 24. јуна (6. јула) 1894.

Ц. кр. дукати (нови) . . .	5 ф. 94 н.
„ „ „ (стари) . . .	5 ф. 92 н.
Наполеондори (20 франака) . .	9 ф. 97 н

Огласи.

3. szám
Cs. v. 1894.

Árverési Hirdetmény.

Alulirt megbirott birósági végrehajtó ezennel közhirré teszi, hogy a Csődválasztmánynak 3 ex 894. számu határozata következtében vbukott Csurcsits Stevan Ujvidéki kereskedő elleni csődögyében 4571 frtra becsült rőfös árúk és boltl felszerelményekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a Csődválasztmány 3 ex 1894. számu határozata folytán a helyszinén Ujvidéken leendő eszközlésére 1894. évi julius hó 9. napjának délelőtti $10^1/_2$ órája és következő najai határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek becsáron alul s el fognak adatnü.

Kelt Ujvidéken 1894. évi julius hó 2 napján.

Basch Sándor
kir. jbirósági végrehajtó.

1—1

УПРАВИТЕЉА

ЛЕОПОЛДА ЛАНДЕСМАНА

висок. кр. угар. министарством наставе са правом јавности овлашћена

дечачка школа и васпитни завод

(са шест разреда грађанска школа)

у СУБОТИЦИ (у Бачкој.)

Ова грађанска школа спрема своје питомце за препарандију, трговачку академију, индустријску и кадетску школу; оспособљава их за знања државна, трговачко-индустријског подухвата; за чиновнике обезбеђујућих и банкарских завода. Слушаоци ове школе могу прећи у школу шумарско-земљоделску и марвено-лекарску. У заводу се учи и говори:

српски, мађарски, немачки и француски.

Брижљиво васпитање, савесна пажња на наклоност, којој струци питомац тежи. Строг надзор. Цене умерене. На захтевање се шаљу програми бесплатно.

Ђаци, који у школама нису успех постигли, или одрасли који би хтели чиновници постати а немају атестата од четврте односно шесте грађанске школе, примају се и савесно припремају, да убрзо дотичне испите положити могу. 2—10

КОНСТАНТИН СТОЈАНОВИЋ

ГРАЂЕВИНСКИ БРАВАР

У НОВОМ САДУ

баштенска улица бр. 6. (улазак из ћурчијске улице.)

Препоручујем своја сваковрсна

ГВОЗДЕНА И ОД КАЉЕВА

ШПАРХЕРТ-ОГЊИШТА

која по најновијој методи готовим, те су покрај своје изврсности права штедила, јер у њима 35% горућег материјала се заштеди!

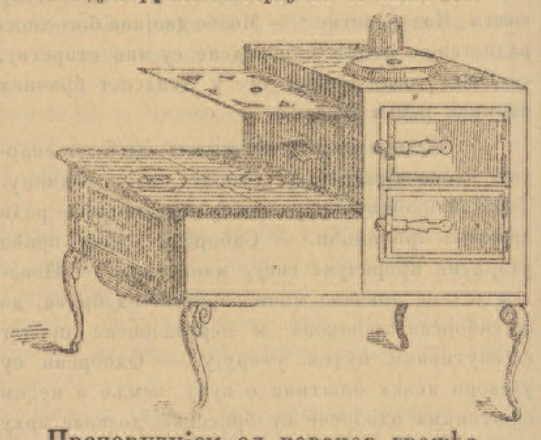

Препоручујем од кованог гвожђа

ОГРАДЕ ЗА ПОРТЕ И ГРОБНИЦЕ

по умереној цени од 7. ф. па на више по мет. центи; а боље су куд камо него оне ливене; ових је у свако доба готових у мене. За солидну послугу је јемство моје млогогодишње деловање на овом послу у овом месту и широкој околини овој.

Све моје производе дајем и на одплату.

Примам сваковрсне старе метале као: бакар, месинг и гвожђе у промену. 5—12

Број 4.
шк. ех. 94.

Стечај.

На српским вероисповедним школама у Сенти упражњено је једно учитељско место на које се овим стечај отвара.

Са овим местом скопчана су следећа берива: у готовом новцу годишње *262 фор. 50 н.* која се месечно у напред исплаћује, у име станарине *150 ф.* у име огрева за сламу *25 фор. 24 куб.* мет. меканих дрва; у име школског паушала *14 ф. 25 н.* Сва ова беривa подиже учитељ из варошке домеће благајне увек тачно и у напред. А најзад *28 јутара* $\frac{474}{1600}$ □ хвати добре ораће земље, од које учитељ краљ. порезу и еквиваленат из свога подмирити има.

Изабраном учитељу спада у дужност: у разредима које му школски одбор одредио буде, све предмете предавати које су у школској уредби прописани, не мање као вероисповедан учитељ, — у сва четир разреда — децу у појању обучавати, са истом при богослужењу у цркви појати и једну певницу држати.

Молитељи ваља своје добро снабдавене молбенице о оспособљењу мађарског језика, од дана овог уврштења за шест недеља одбору овом да поднесу, када и рок стечају истиче.

Од молитеља се захтева, да се у погледу појања лично прикаже.

Новоизабрани учитељ има своје место 1. септембра по новом кал. по претходној пријави, заузети, од којег дана и плата му почиње.

Из седнице школског одбора држане у Сенти 22. јуна (4. јула) 1894. год.

Ђ. Теодоровић с. р. перовођа. — **Васа Вујић** с. р. председник м. шк. одбора. 1—3

Стечај.

1—3

Овим се отвара стечај на упражњено учитељско мјесто, при српско православној четвероразредној основној школи у Доњем-Вакуфу. Годишња плата учитељу је 500 фор. а. вр словом пет-стотина форинти а. вр., које ће у мјесечним оброцима у напред примати, стим још огријев у нарави и стан у школској згради. — Дужност му је у свима прописим предмета дјеци школској предавати; поучовати их у црквеном појању и са истим у недјеље и празничке дане у цркву долазити и десну пјевницу држати; — Осим тога дужност перовође при пословању општинском вршити.

Компетенти треба да докажу да су срби православне вјере и да су свршили коју српску препаранду или богословију с' добрим успјехом. — *Молбенице са сведочбама треба слати ареко* Високопречасне АЕ М. Консисторије Добро босанске, која ће избором и предлогом својим учинити ниже споменутој српској општини. Онај пак који се прими учитељске дужности прва му је задаћа дати *обвезу,* да ће од почетка 1894. год. до свршетка испита годишњег у 1895-ој год. школске — учитељску службу у овој школи ревносно вршити.

Рок је стечају до 1. августа о. г.

Српско-православна црквено-школска општина у Доњем Вакуфу 10. Јуна 1894. год.

Подпр. дједник: **Ристо Катић.** — Предсједник: **Јован С. Обрадовић,** свештеник.

Благајник: **Гавро Калабић.**

Чланови: **Тоде Ивица. Стојан Драгићевић.**

ТРГОВАЧКА АКАДЕМИЈА У ПОЖУНУ,

они, који на тој академији положе испит зрелости имају права, да као једногодишњи својевољци у војсци служе осим тога пак многи ученици, који су свршили на тој академији своје науке, попамештани су по најчувенијим трговачким, индустријским и банкарским радњама, а исто тако има их и који су по јавним звањима или раде на пољопривредном пољу. Та академија отвара 1. Септембра п. н. 1894. своју десету годину.

Да би се **страни ученици сместили по добрим кућама,** ићи ће управитељ завода драговољно родитељима на руку. **Надзор над таким ученицима водиће професори и ван школе,** који у осталом и сами примају ученике на стан и то само до извесног броја.

Извешћа даје, а програме и годишње извештаје шаље у свако доба.

Пожун, јула месеца 1894. 1—4 **Јован Јонаш,** управитељ.

Тражите само

„ЗАХЕРЛИН“

јер је то средство, које најбрже и најсигурније

утамањује све инсекте.

А може ли га што боље препоручити, него успех његове енормне распрострањености, нити има другог каког средства, чија би потрошња била толика, као што је са „Захерлином“, јер овај се десет и више пута троши више него свако друго средство.

Али само тражите увек запечаћену боцу и то на којој је натпис „Захерл.“ Све друго је подражавање, које нема никаке вредности.

Боце коштају: 15, 30, 50 новч., фор. 1.—, фор. 2.—; а Захерлин шпарер 30 н.

Прави „Zaherlin“ се може добити:

У **Н. Саду** у Браће Вагнера,
„ „ „ „ Е. Дицгена и сина,
„ „ „ „ Љ. Стефановића,
„ „ „ „ П. Романовића,
„ „ „ „ Д. Арновљевића,
„ „ „ „ Јов. М. Бема.
„ „ „ „ Јосифа Гајгера,
„ „ „ „ П. Георгијевића, ап.
„ „ „ „ Ђорђа Хансли-а,
„ „ „ „ Војина Јовановића,
„ „ „ „ Ј. Копни-а,
„ „ „ „ Јов. Ф. Костића,
„ „ „ „ А. Најмана и др.
„ „ „ „ Г. Плавшића, апот.
„ „ „ „ З. Теодоровића,
„ „ „ „ Ј. Војтовића.

У **Шоку** у П. Арсенића сина,
„ „ „ Марка Шамшаловића.
„ **Падији** у Фрање Корела,
„ „ „ М. Петковића.
„ **Карловци** у Леоп. Пекла,
„ „ „ Фрање Хомолке,
„ „ „ П. Хомолке,
„ „ „ О. Хомолке.
„ **Митровици** у Јов. Растића,
„ „ „ М. Јовановића,
„ „ „ Јов. С. Мијића,
„ „ „ С. Крстоносића,
„ „ „ Б. Миловца,
„ „ „ Л. Стојановића.
„ **Н. Пазанци** „ М. Берихајма,
„ „ „ М. Марцикића,
„ „ „ Дежеја Паћа.

У **Ст. Бечеју** у Л. Мравића
„ „ „ Ант. Паудаке,
„ „ „ Геве Херцога,
„ „ „ Сам. Фирста.
„ **Петроварадину** у И Андреса,
„ „ „ Мел. Киша.
„ **Руми** у Д. Бојловића,
„ „ „ Вића Грујића,
„ „ „ Макса Швелбела,
„ „ „ Ф. Ристера,
„ „ „ Н. Јуришића,
„ „ „ Емилије Весел.
„ **Сентомашу** у В. Манојловића.
„ **Тителу** у Лав. М. Јанковића,
„ „ „ Е. Ноненмахера.
„ **Н. Врбасу** у Ферд. Сајдла.

5—12

Власник и издавалац: Дружина Браника. — Одговорни уредник Никола Јоксимовић. — Штампарија А. Пајевића у Новоме Саду.